

Rada
Európskej únie

V Bruseli 13. júna 2022
(OR. fr, en)

9749/22

ECOFIN 543
UEM 147
SOC 338
EMPL 220
COMPET 441
ENV 538
EDUC 211
RECH 334
ENER 249
JAI 803
GENDER 83
ANTIDISCRIM 63
JEUN 94
SAN 338

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9406/22 - COM(2022) 615 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady v znení, ktoré revidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady, vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2022) 615 final.

ODPORÚČANIE RADY

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241³, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií zvyšujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bude aktualizovaný v júni 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila sociálny záväzok z Porta k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, podpísaný 7. mája 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Írsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala 5. apríla 2022 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny⁴ (ďalej len „odporúčanie na rok 2022 týkajúce sa eurozóny“) a 14. marca 2022 spoločnú správu o zamestnanosti.

⁴ Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C 153, 7.4.2022, s. 1).

- (3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémie, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil okrem iného vyššími cenami energií, potravín a surovín a horšími vyhlídkami rastu. Vyššie ceny energií veľmi negatívne ovplyvňujú predovšetkým najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené, ako aj podniky, ktoré najviac pociťujú prudký nárast cien energií. Okrem toho Únia zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Vplyv hospodárskych dôsledkov útočnej vojny Ruska sa v členských štátoch prejavuje v rôznej miere. V tejto súvislosti bola vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382⁵ dňa 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica Rady 2001/55/ES⁶, ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v Únii, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, na trh práce, k zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

⁵ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

⁶ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

- (4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať vo svojej rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch európskeho semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri akýchkoľvek iných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia takýchto revidovaných, aktualizovaných alebo zmenených plánov.
- (5) Všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu je aktívna od marca 2020. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021 s názvom „Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky“ vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentné zvyšovanie cien energií a pokračujúce narušenia dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie uplatňovania všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj v roku 2023.

- (6) V súlade s prístupom uvedeným v odporúčaní Rady z 18. júna 2021⁷, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2021, sa celkové zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19), ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu⁸. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov⁹.

⁷ Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 28).

⁸ Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nezahŕňa pozitívny vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

⁹ Nie sú financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

- (7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie poskytujúce všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 (ďalej len „fiškálne usmernenia“) a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohoťovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania na rok 2023 by mali byť pre jednotlivé členské štáty aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka európskeho semestra koncom mája 2022.
- (8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní s prognózou Komisie zo zimy 2022. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energií a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov. Fiškálna politika musí zostať pružná, aby sa prispôsobila rýchlo sa vyvíjajúcim okolnostiam vrátane výziev vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, pokiaľ ide o obranu a bezpečnosť, a musí byť diferencovaná v jednotlivých členských štátoch v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska ich expozície voči kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

- (9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Írsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 8. septembra 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska¹⁰. Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, v ktorom sa uvedie, že Írsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.
- (10) Írsko predložilo 4. mája 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 29. apríla 2022 svoj program stability na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Írska o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní jeho plánu obnovy a odolnosti.

¹⁰ ST 11046/2021 INIT; ST 11046/2021 ADD 1.

- (11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Írska na rok 2022. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s tými výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Írska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.
- (12) Komisia vykonala v súvislosti s Írskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022. Komisia dospela k záveru, že v Írsku už neexistujú nerovnováhy súvisiace s vysokým súkromným, verejným a zahraničným dlhom. Dosiahol sa významný pokrok pri znižovaní verejnej a súkromnej zadlženosti, ako aj čistých zahraničných záväzkov, a to v období pred pandémiou aj od jej začiatku.

- (13) Rada vo svojom odporúčaní z 20. júla 2020¹¹ odporučila Írsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom sa deficit verejných financií Írska znížil z 5,1 % HDP v roku 2020 na 1,9 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Írsko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových opatrení sa znížil z 3,3 % HDP v roku 2020 na 2,7 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Írsko prijalo v roku 2021, boli v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Podľa údajov overených Eurostatom sa verejný dlh znížil z 58,4 % HDP v roku 2020 na 56,0 % HDP v roku 2021.

¹¹ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 39).

(14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie uvedené v programe stability na rok 2022, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 6,4 % a v roku 2023 o 4,4 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 5,4 % v roku 2022 a podobný rast HDP na úrovni 4,4 % v roku 2023, a to najmä v dôsledku nižšej súkromnej spotreby a nižších prognóz vývozu v roku 2022. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že celkový deficit sa v roku 2022 zníži na 0,4 % HDP a v roku 2023 sa zmení na prebytok vo výške 0,2 % HDP. Zníženie v roku 2022 odráža najmä silný rast hospodárskej činnosti a ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu stability na rok 2022 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2022 na 50,1 % a v roku 2023 na 46,3 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 0,5 % HDP v roku 2022 a prebytok na úrovni 0,4 % HDP v roku 2023. To je v súlade so saldom verejných financií predpokladaným v programe stability na rok 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 50,3 % v roku 2022 a 45,5 % v roku 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 6,6 %. Tento odhad však nezahŕňa vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Írska.

- (15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových opatrení klesne z 2,7 % HDP v roku 2021 na 0,6 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energií, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 0,2 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023¹². Uvedené opatrenia pozostávajú najmä zo sociálnych transferov pre chudobnejšie domácnosti a zníženia nepriamych daní zo spotreby energie. Uvedené opatrenia boli oznámené ako väčšinou dočasné. Ak však ceny energií zostanú zvýšené v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z uvedených opatrení nie sú cielené, najmä platba na všetky domáce účty za elektrinu a celoplošné zníženie spotrebných daní. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,1 % HDP¹³.

¹² Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

¹³ Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet osôb vysídlených z Ukrajiny prichádzajúcich do Únie postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci Únie v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

- (16) Rada vo svojom odporúčaní z 18. júna 2021 odporučila, aby Írsko v roku 2022 zachovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Rada zároveň Írsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
- (17) Podľa prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Írska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň -0,3 % HDP, čo je v súlade s odporúčaním Rady¹⁴. Írsko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti má byť v porovnaní s rokom 2021 naďalej stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho bodu¹⁵. Írsko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať všeobecne neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,0 percentuálneho bodu. Zahŕňa to dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,2 % HDP).

¹⁴ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

¹⁵ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

- (18) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať +1,8 % HDP¹⁶. Predpokladá sa, že Írsko bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti má byť v porovnaní s rokom 2022 naďalej stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,0 percentuálneho bodu¹⁷. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,8 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,2 % HDP).
- (19) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že saldo verejných financií dosiahne v roku 2024 prebytok vo výške 1,2 % HDP a v roku 2025 vo výške 1,4 % HDP. Deficit verejných financií má teda v horizonte programu zotrvať pod úrovňou 3 % HDP. V týchto projekciách sa predpokladá strop rastu základných výdavkov na úrovni 5 % ročne. Podľa programu stability na rok 2022 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do roku 2025 zníži, pričom v roku 2024 vzrastie na 43,8 % a následne v roku 2025 klesne na 40,7 %. Podľa analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte nízke.
- (20) Očakáva sa, že celkový deficit dôchodkového systému sa v dlhodobom horizonte zvýši v dôsledku nárastu výdavkov na dôchodky zo 4,6 % HDP v roku 2019 na 7,6 % HDP v roku 2070. Nezávislý výbor pre dôchodky vydal niekoľko odporúčaní na podporu fiškálnej udržateľnosti štátneho dôchodkového systému.

¹⁶ Kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

¹⁷ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

- (21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií s orientačným harmonogramom vykonávania, ktoré sa má dokončiť do 31. augusta 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Írsku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu obnovy a odolnosti. Plán sa zameriava najmä na reformy a investície, ktoré uľahčujú zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj na aktívnu podporu integrácie do trhu práce a zvyšovanie úrovne zručností. Investície takisto pomáhajú prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty, podporovať súkromné investície a využívať priamejšie nástroje financovania na stimuláciu výskumu a inovácií. Okrem toho plán obnovy a odolnosti obsahuje záväzky realizovať reformy v oblasti sociálneho a cenovo dostupného bývania, dôchodkov, zdravotnej starostlivosti a regulačných prekážok podnikania a zároveň sa v ňom zavádzajú opatrenia, ktoré by mali čiastočne riešiť výzvy súvisiace s bojom proti praniu špinavých peňazí a agresívnym daňovým plánovaním.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy v Írsku predstavujú 42 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu obnovy a odolnosti, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 32 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu obnovy a odolnosti. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Írsku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu obnovy a odolnosti, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

- (23) Írsko ešte formálne nepredložilo partnerskú dohodu stanovenú v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060¹⁸ ani ostatné programy politiky súdržnosti stanovené v uvedenom nariadení. V súlade s nariadením (EÚ) 2021/1060 má Írsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi politiky súdržnosti a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

- (24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Írsko čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s obehovým hospodárstvom a odpadovými vodami. Írsko má takmer o 25 % vyššiu produkciu odpadu, než je priemer Únie, na základe čoho je piatym najväčším producentom komunálneho odpadu na obyvateľa v Únii. Pokrok dosiahnutý v oblasti zvyšovania miery recyklácie sa v posledných rokoch spomalil, zatiaľ čo spaľovanie sa výrazne zvýšilo. Obehové využívanie materiálov dosahovalo v Írsku v roku 2020 úroveň 1,8 %, čo je výrazne pod priemerom Únie na úrovni 12,8 %. Írsko potrebuje viac stimulov a investícií na vykonávanie ambicióznejšej stratégie v oblasti nakladania s odpadom a obehového hospodárstva, pričom by sa zároveň malo zabrániť vytváraniu nadmernej spaľovacej kapacity. Treba vyvinúť väčšie úsilie na podporu obehových obchodných modelov, ktoré pokrývajú celý životný cyklus materiálov, s cieľom obmedziť množstvo odpadu a znížiť spotrebu zdrojov. Hoci sa dosiahol určitý pokrok pri uľahčovaní investícií do nakladania s odpadovými vodami, v Írsku sa v súlade s právnymi predpismi Únie spracúva menej ako 50 % odpadových vôd. Najvýznamnejšie narušenie kvality povrchových vôd v Írsku vyplýva z nadmerného obsahu živín pochádzajúceho z neupravených odpadových vôd, ako aj z poľnohospodárstva. Je potrebná značná modernizácia infraštruktúry, ako aj solídnejší prístup ku kontrole kontaminácie vody z poľnohospodárskych činností. Primeraná infraštruktúra odpadových vôd je takisto kľúčom k zlepšeniu kvality života a zdravotných podmienok širokej verejnosti. Okrem toho primeraná infraštruktúra odpadových vôd pomáha zlepšovať regionálny rozvoj, prispieva k udržateľnému rastu a tvorbe pracovných miest a je prospešná pre cestovný ruch.
- (25) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád Únie, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom návrhu Komisie na plán REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel Komisia plánuje v dialógu s členskými štátmi určiť najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej úrovni, regionálnej úrovni a na úrovni Únie. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(26) Podľa údajov z roku 2020 Írsko z Ruska nedováža ropu ani plyn. Závislosť Írska od ruského uhlia (22 % dovozu uhlia) je nižšia ako priemer Únie a podiel tuhých fosílnych palív v energetickom mixe (7,6 %) je tiež nižší ako priemer Únie. Hoci sa Írsko v porovnaní s priemerom Únie vyznačuje obmedzenejšou expozíciou voči ruskej rope a plynu, súčasná geopolitická situácia a vysoké ceny energie zvyšujú naliehavosť potreby, aby zintenzívnilo svoje úsilie o splnenie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie stanovených v národnom energetickom a klimatickom pláne. Akčný plán Írska v oblasti klímy zahŕňa ambiciózny cieľ transformácie energetického systému krajiny do roku 2030. Írsko tak bude môcť v rokoch 2018 až 2030 dosiahnuť 51 % zníženie celkových emisií skleníkových plynov. Potrebné reformy a miera tejto transformácie budú mať značný rozsah – od zabezpečenia nevyhnutných verejných a súkromných investícií až po včasné plnenie záväzkov. Na plné využitie obnoviteľných zdrojov energie a dosiahnutie cieľov Írska v oblasti klímy je potrebná komplexná modernizácia írskej energetickej infraštruktúry. Vytvorenie investičného rámca, ktorý prispeje k uľahčovaniu a stimulácii investícií do prechodu na zelenú energiu, bude kľúčom k zníženiu závislosti od fosílnych palív. Pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, v systéme plánovania a udeľovania povolení pretrvávajú problémy, najmä pokiaľ ide o dlhé trvanie postupov udeľovania povolení na plánovanie a zdĺhavé a nákladné odvolacie konania. Zlepšenie efektívnosti systému plánovania a udeľovania povolení zabezpečením dostupnosti primeraných zdrojov vo všetkých fázach procesu plánovania a zefektívením celkového rámca by mohlo urýchliť rozsiahly vývoj a zrýchliť tak zelenú transformáciu. Okrem toho z hľadiska obmedzenia preťaženia a zlepšenia stability bude mať kľúčový význam rozšírenie a posilnenie elektrizačnej sústavy a podporná infraštruktúra na kľúčových miestach. Väčšiu bezpečnosť dodávok energie podporia najmä nové prepojovacie vedenia na prenos elektriny do susedných krajín. Zároveň bude treba zvýšiť uskladňovaciu kapacitu a hromadné zavádzanie nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá. Pri diverzifikácii energetického mixu by ďalej pomohlo aj vypracovanie národnej stratégie pre vodík z obnoviteľných zdrojov.

- (27) Opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti budú zohrávať kľúčovú úlohu pri znižovaní spotreby energie. Vysoké úspory energie sú nevyhnutné nielen na splnenie cieľov Írska v oblasti klímy, ale aj celoúnijného cieľa znížiť čisté emisie skleníkových plynov o 55 %. Zatiaľ čo akčný plán v oblasti klímy je na správnej ceste, v znižovaní emisií skleníkových plynov Írsko dosiaľ zaostávalo. Uplatňovaním zásady prvoradosti energetickej efektívnosti a presadzovaním výrazných úspor energie v budovách by Írsko mohlo znížiť svoju závislosť od dovozu energie. Ak by bolo v krajine viac elektrických vozidiel, namiesto odkázanosti na dovoz palív by sa mohla využívať domáca výroba elektriny. Keďže akčný plán v oblasti klímy zahŕňa cieľ dosiahnuť na írskych cestách do roku 2030 počet jeden milión elektrických vozidiel, je potrebná výrazná miera zavádzania elektrických nabíjajúcich staníc. Na to, aby Írsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zvýšenie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti.
- (28) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Írsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Írsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057¹⁹ na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.
- (29) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko²⁰ je zohľadnené v odporúčaní 1.

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231 30.6.2021, s. 21).

²⁰ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

- (30) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčania uvedené v odporúčaní na rok 2022. V prípade Írska je to zohľadnené najmä odporúčaniami 1 a 2,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť, aby bol rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré najviac pociťujú prudký nárast cien energií, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôbiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu RePowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií; riešiť očakávané zvýšenie výdavkov na dôchodky súvisiacich so starnutím obyvateľstva zabezpečením fiškálnej udržateľnosti štátneho dôchodkového systému;
2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 8. septembra 2021; predložiť programové dokumenty politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli dokončiť príslušné rokovania s Komisiou a následne sa mohli tieto dokumenty začať vykonávať;
3. zamerať úsilie na posilnenie obehového hospodárstva; predovšetkým rozvíjať infraštruktúru aj politiky na predchádzanie vzniku odpadu a zvyšovanie opätovne použitého a recyklovaného obsahu a vytvoriť účinnejší systém triedeného zberu recyklovateľného odpadu vrátane biologicky rozložiteľného odpadu; podporovať bezpečnejšie a čistejšie okruhy odpadových vôd;

4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív; urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, najmä veternej energie na mori, a to aj zavedením reforiem na zlepšenie efektívnosti systému plánovania a udeľovania povolení, najmä skrátením trvania postupov; modernizovať energetickú infraštruktúru, a to aj pokiaľ ide o uskladňovanie, a posilniť stabilitu siete; zabezpečiť rýchlu realizáciu hĺbkovej modernizácie budov; urýchliť elektrifikáciu dopravy, a to aj inštaláciou nabíjajúcich zariadení.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedička